

**Kvartalni pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini¹
od 01. oktobra do 31. decembra 2024. godine.**

➤ **Građansko materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
STVARNO PRAVO			
Na osnovu zakona	Dosjelost	Bez uticaja je na stečeno pravo vlasništva okolnost što je posjednik eventualno postao nesavjestan nakon proteka vremena potrebnog za sticanje prava vlasništva dosjelošću.	Vrhovni sud Federacije BiH 53 O P 068910 24 Rev
Na osnovu zakona	Dosjelost - opća dobra	Država Bosna i Hercegovina je titular prava vlasništva na poljoprivrednom zemljištu upisanom u zemljišnoj knjizi kao opštenarodna imovina, bez upisanog nosioca prava raspolaganja, upravljanja ili korištenja. Do konačnog uređenja pitanja vlasništva državne imovine, stvarnu legitimaciju u sporu povodom te imovine ima samo država Bosna i Hercegovina.	Vrhovni sud Federacije BiH 41 O P 090002 23 Rev
Prestanak prava vlasništva	Eksproprijacija	U postupku određivanja naknade za ekspropriisanu nekretninu sud je vezan za pravosnažno rješenje o eksproprijaciji. Ukoliko je predmet eksproprijacije bilo poljoprivredno zemljište, sud nije ovlašten utvrđivati visinu naknade za tu nekretninu prema tržišnoj vrijednosti građevinskog zemljišta, bez obzira na eventualnu buduću promjenu namjene tog zemljišta.	Vrhovni sud Federacije BiH 49 O V 061904 23 Rev
Na osnovu zakona	Dogradnjom, nadziđivanjem, preuređenjem i ulaganjem	Nadogradnjom ili preuređenjem zgrada u suvlasništvu od strane jednog suvlasnika, ne može se steći vlasništvo ili veći dio suvlasništva ako se drugi suvlasnici sa tim ne slože, već suvlasniku tih radova pripada samo pravo na obligaciono-pravno potraživanje od drugih suvlasnika.	Vrhovni sud Federacije BiH 32 O P 356357 24 Rev
Na osnovu pravnog posla	višestruko ugovaranje	U razrješenju situacije više stjecatelja nekretnine samo je odlučan princip savjesnosti i načelo prioriteta ko je prvi podnio zahtjev za upis, a činjenica kome je nekretnina predana u posjed sama po sebi nije od uticaja, izuzev što saznanje za predaju u posjed drugom utiče na savjesnost sticaoca.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 716595 24 Rev

¹ Presude navedene u dokumentu možete naći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koji je dostupan na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

Svojina	Javna dobra, dobra od opšteg interesa/Javna dobra, opća dobra, dobra od općeg interesa	Javno dobro, kao stvar koja je po zakonu namjenjena da služi svima pod jednakim uslovima, ne može biti svojina pravni ili fizičkih lica.	Vrhovni sud Republike Srpske 85 O P 063279 24 Rev
Sticanje prava svojine	Sticanje prava vlasništva	Kada iz utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da je tužitelj učestvovao samo u unutrašnjem opremanju dijela stambenog objekta izgrađenog na zemljištu u vlasništvu njegovog oca, to predstavlja osnov za postavljanje obligacionopravnog zahtjeva, a ne i stvarnopravnog zahtjeva za utvrđenje prava vlasništva.	Vrhovni sud Republike Srpske 85 O P 064381 24 Rev
Svojinsko-pravne tužbe	Tužba za povrat stvari	Vlasnička tužba je tužba vlasnika neposjednika protiv posjednika nevlasnika.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 324350 24 Rev
OBLIGACIONO PRAVO			
Pravo vlasništva Ugovori	Pravo preče kupovine Kupoprodajni ugovor	Odredbom članka 533. stavak (4) Zakona o obligacionim odnosima propisana je analogna primjena ugovorenih pravila preče kupovine i na zakonsko pravo preče kupovine, pa tako i pravilo iz stavka (2) članka 528. Zakona o obligacionim odnosima da „istovremeno sa izjavom da on kupuje stvar, prodavac je dužan isplatiti cijenu dogovoreno sa trećim licem, ili je položiti kod suda“.	Apelacioni sud Brčko distrikt 96 O P 131847 23 Gž 2
Pravo vlasništva Ugovori	Pravo preče kupovine Kupoprodajni ugovor	Sa podnošenjem tužbe radi poništenja ugovora o prodaji zbog povrede prava preče kupovine, koju ovaj sud cijeni kao izjavu da želi kupiti suvlasnički dio nekretnine od tuženog, tužitelj je, u smislu odredbe članka 528. Zakona o obligacionim odnosima, u obvezi da tuženom isplati dogovorenu cijenu ili da taj iznos odmah položi (deponira) kod nadležnog suda.	Apelacioni sud Brčko distrikt 96 O P 131847 23 Gž 2

Odgovornost za štetu	Odgovornost za štetu	S aspekta građanskopravne odgovornosti za štetu slučaj je odsustvo krivice nekog lica za posljedice koje su nastale njegovom radnjom ili uslijed nekog događaja, ali u odsustvu volje odgovornog lica i mimo njegovog očekivanja, pa se radi o uzroku štete koju niko nije skrivio, ni štetnik, ni oštećeni, ni treće lice. Stoga nastupile posljedice događaja koje se kvalifikuju kao slučaj, padaju na ono lice koga je takav događaj pogodio.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 215929 24 Rev
Odgovornost za štetu	Solidarna odgovornost za štetu	Nije relevantan prigovor tuženog da za štetu odgovaraju i druga lica koja su prouzrokovala štetu radeći nezavisno jedno od tuženog (izlijevanje fekalnih voda iz izgrađenog šahta kroz propust ispod ceste), ako u toku postupka nije dokazano da bi se mogli utvrditi njihovi udjeli u prouzrokovanju štete, stoga oštećeni može tražiti od tuženog da mu naknadi cjelokupnu štetu.	Vrhovni sud Federacije BiH 126 O P 183367 24 Rev
Odgovornost za štetu	Solidarna odgovornost za štetu	U slučaju kada ugovor o izvođenju radova sa naručiocem radova zaključi konzorcij, kao zajednica ponuđača i izvođača, članovi konzorcija zadržavaju pravnu samostalnost i solidarno odgovaraju za štetu pričinjenu trećim licima uslijed izvođenja radova na nepokretnosti. Članovi konzorcija se ni prema zakonu a ni na osnovu prirode pravnog odnosa ne nalaze u nedjeljivoj pravnoj zajednici u kojoj su povezani nedjeljivim pravnim interesima prema trećim licima, pa stoga u postupku nemaju status jedinstvenih nužnih suparničara.	Vrhovni sud Federacije BiH 43 O P 181722 24 Rev
Odgovornost za štetu	Odgovornost pravnog lica za štetu	Sama činjenica, da je povodom pravnog lijeka ukinuta, poništena ili preinačena odluka tuženog, kojom nije prihacena ponuda tužioca u postupku odabira napovoljnijeg ponuđača, ne daje pravo tužiocu za naknadu štete, jer to samo po sebi nije dovoljno za zaključak o skrivljenom postupanju organa tuženog, već da tuženi postupi po pravnim stavovima instanciono viših organa.	Vrhovni sud Republike Srpske 61 O Ps 015271 24 Rev
Obligacioni odnosi	Solidarna odgovornost	Okolnost da su naručilac ili izvođač radova, prije nego što je započela izgradnja, pribavili pozitivne nalaze o mogućnosti izvođenja radova ne oslobađa ih obaveze da nadoknade štetu vlasniku susjednog građevinskog objekta kada je utvrđeno da je šteta posljedica izvođenja naručenih radova na nepokretnosti.	Vrhovni sud Federacije BiH 43 O P 181722 24 Rev
Odgovornost za štetu	Odgovornost u slučaju udesa izazvanog motornim	Za štetu prouzrokovanu trećoj osobi sudarom više motornih vozila, svi imaooci vozila odgovaraju solidarno, pri čemu pitanje eventualne krivice jednog od imalaca motornog vozila u odnosu na oštećenu treću osobu nije ni od kakvog značaja. Pitanje eventualno isključive krivice jednog od imalaca motornog vozila za štetu nastalu trećoj osobi može se rješavati samo u regresnoj parnici između imalaca motornih vozila.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 673487 24 Rev

	vozilima u pokretu		
Odgovornost za štetu	Odgovornost pravnog lica za štetu	Pogrešna primjena prava, ako se ne može pripisati namjeri ovlaštenog lica u državnom organu, nije nezakonit ili nepravilan rad tog lica, što je pretpostavka odgovornosti državnog organa za štetu.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 O Ps 140275 24 Rev
Odgovornost za štetu	Oslobađanje od odgovornosti za naknadu štete	Kada je tuženom otkazan ugovor o radu prije vremena koje je on bio dužan raditi kod poslodavca, za njegovu odgovornost za naknadu štete ostvaren je ugovoreni razlog, ako nije dokazao da su kumulativno ispunjene zakonske pretpostavke da se može osloboditi obaveze na naknadu štete koja je nastala povodom ugovorne obaveze.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 329705 24 Rev
Ugovori	Posredovanje	Posrednik u privredi je dužan da u posrednički dnevnik, kao posebnu knjigu, bilježi bitne podatke o ugovoru koji je zaključen njegovim posredovanjem i izda izvod iz te knjige potpisan od njegove strane.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 O Ps 131695 24 Rev
Ugovori	Prevoz	Prevoznik odgovara za štetu pošiljaocu ako je stvar oštećena u prevozu zbog nepravilnog utovara koji je izvršio sam prevoznik.	Vrhovni sud Republike Srpske 67 O Ps 001911 23 Rev
Promjena povjerioca ili dužnika	Pristupanje dugu	Univerzalna građanska sukcesija dovodi po sili zakona do procesne sukcesije, pa novi procesni subjekti (sukcesori) ne počinju parnicu iznova već je nastavljaju u stanju odnosno fazi u kojoj su je zatekli u vrijeme stupanja u nju. U konkretnom slučaju tuženi su stupili u parnicu u fazi nakon zaključenja glavne rasprave, pa stoga nije bilo zakonskog osnova da prvostepeni sud parnični postupak vodi iznova i raspravlja sa nasljednicima prvobitnog tuženog koji je umro nakon zaključenja glavne rasprave pred prvostepenim sudom.	Vrhovni sud Federacije BiH 18 O P 044174 24 Rev
Promjena povjerioca ili dužnika	Preuzimanje ispunjenja	Kada je investitor preuzeo ispunjenje i obavezao se prema dužniku (korisniku eksproprijacije) da ispunji njegovu obavezu prema njegovom povjeriocu (ranijem vlasniku nekretnina), povjerilac može i dalje tražiti ispunjenje obaveze jedino od svog dužnika, a	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 324766 23 Rev

		preuzimalac odgovara dužniku, ako blagovremeno ne ispuni obavezu povjeriocu kad ovaj ispunjenje traži od dužnika.	
Dejstva obaveza	Pobijanje dužnikovih pravnih radnji	U slučaju pobijanja dužnikovih pravnih radnji pravni posao i dalje egzistira, ali ima ograničen učinak u odnosu na povjerioca i to samo u mjeri koja je potrebna za namirenje konkretnog potraživanja, pri čemu treće lice kao sticatelj ne gubi pravo vlasništva, niti su ugovarači takvog pravnog posla dužni uspostaviti ranije pravo vlasništva.	Vrhovni sud Federacije BiH 63 O P 039027 23 Rev
Ugovori	Nemogućnost izvršenja	Kada tužitelj nije ispunio dio ugovorne obaveze, jer ga je u tome onemogućio tuženi, tuženi je odgovoran za neispunjenje obaveze tužitelja, koji zbog toga ima pravo na naplatu svojih ugovorenih potraživanja.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 O Ps 127612 24 Rev
Prestanak obaveze	Zastarjelost	Zahtjev za naknadu plaćene zakupnine (najamnine) na ime najma stana, na koji su tužitelji bili prisiljeni štetnom radnjom tuženog (rušenje njihove porodične kuće) ne predstavlja potraživanje povremenih davanja koja dospijevaju godišnje ili u kraćim određenim razmacima vremena, već zahtjev za naknadu štete koja sukcesivno nastaje u budućnosti, te se zastara takvog zahtjeva cijeni prema odredbama člana 376. stav 1. i 2. ZOO.	Vrhovni sud Federacije BiH 17 O P 055296 24 Rev 2
Prestanak obaveze	Zastarjelost	Tužitelj je izgubio pravo koje potiče iz povremenog potraživanja kada je sudu podnio tužbu za njegovu isplatu po proteku roka od pet godina od dospelosti najstarijeg neisplaćenog potraživanja, budući da tuženi ni poslije nije vršio davanja.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 O Ps 138782 24 Rev
Prestanak obaveze	Zastarjelost	Potraživanja iz ugovora o kreditu dospijevaju u cijelosti ako se ispune uvjeti za otkaz ugovora, zbog čega se na ova potraživanja ne primjenjuju odredbe o zastari povremenih potraživanja iz čl. 372 ZOO, već opšti zastarni rok iz čl. 371 ZOO od pet godina.	Vrhovni sud Federacije BiH 58 O P 159986 24 Rev
Prestanak obaveze	Zastarjelost	Djelimične otplate dužnika, nakon što je potraživanje iz osnova ugovora o zajmu zastarjelo, nemaju karakter odricanja od zastarjelosti.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 344601 24 Rev

Prestanak obaveze	Zastarjelost	Neposredan zahtjev oštećenog trećeg lica, istaknut prema osiguravaču, zastarjeva za isto vrijeme za koje zastarjeva njegov zahtjev prema osiguraniku, u smislu odredaba člana 377 Zakona o obligacionim odnosima, odgovornom za štetu.	Vrhovni sud Republike Srpske 86 O P 050217 24 Rev
Naknada nematerijalne štete	Zbog tjelesnih povreda	Odluka o priznanju potraživanja oštećenog u postupku posebne likvidacije društva za osiguranje djeluje kao pravosnažna presuda i prema Zaštitnom fondu, koji po isplati odštete preuzima sva prava oštećenog koja proizlaze iz nezgode, prema osobi koja je odgovorna za štetu ili njenom osiguravaču, kao i prema sredstvima društva koje je u postupku posebne likvidacije. Shodno tome, tuženi odgovara i nasljedniku oštećenog za obavezu osiguravajućeg društva koja je upisana u tabelu priznatih potraživanja u likvidacionom postupku.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 671637 24 Rev
Osiguranje	Osiguranje imovine	Potraživanje osiguravača iznosa kojeg je isplatio svom osiguraniku po osnovu automobilskog kaska prema štetniku odnosno njegovom osiguravaču (zakonska personalna subrogacija) zastarijeva u roku od tri godine iz člana 376. stav 1. ZOO i počinje teći od dana kada je osiguranik tužitelja-oštećeni saznao za štetu i štetnika.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Ps 852604 24 Rev
Osiguranje	Zaštitni fond	Kada je između Zaštitnog fonda Federacije BiH i oštećenog zaključena vansudska nagodba o isplati materijalne i nematerijalne štete, u regresnoj parnici, tuženi, koji je odgovoran za saobraćajnu nezgodu, može prigovoriti osnovu i visini utvrđenih i isplaćenih šteta u vidu stepena i posljedica povreda oštećenog i njegovog doprinosa u nastanku saobraćajne nezgode.	Vrhovni sud Federacije BiH 29 O P 033639 24 Rev
Ugovori	Ugovor o poklonu	Da bi postojala gruba neblagodarnost, nije nužno da ona mora biti ispoljena u vidu teškog ugrožavanja života i tijela poklonodavca, tako da u sebi sadrži elemente krivičnog djela, niti da podrazumjeva fizičku silu poklonoprimeca prema poklonodavcu, nego ona može postojati i kod drugih ponašanja poklonoprimeca koja bi se mogla podvesti pod ovaj standard, dok s druge strane, ne bi ni svaka moralna pogreška poklonoprimeca, te postojanje određenih porodičnih nesuglasica i neslaganja, imale karakter ovog oblika neblagodarnosti.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 352309 24 Rev
Ugovori	Ugovor o zajmu	Ukoliko ugovarači nisu odredili rok vraćanja zajma, a on se ne može odrediti iz okolnosti zajma, zajmoprimac ga je dužan vratiti po isteku primjerenog roka koji ne može biti kraći od dva mjeseca od zajmodavčevog traženja da mu se zajam vrati, pa od isteka tog roka počinje teći i zastarni rok za to potraživanje.	Vrhovni sud Republike Srpske 77 O P 103837 23 Rev

Dejstva obaveza	Ugovor u korist trećeg lica	Kada iz sadržaja odredbi zaključenog ugovora o kupoprodaji i punomoći za njegovo zaključivanje ne proizlazi da je prodavac ugovorio u svoje ime potraživanje kupoprodajne cijene u korist trećeg, takav ugovor nema karakter ugovora u korist trećeg lica.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 314817 24 Rev
Ugovori	Ugovor o građenju Ugovor o djelu	Kada naručilac radova nije priznao potraživanje saradnika izvođača radova, te kada saradnik izvođača nije ni dokazao da je naručilac dužan neko potraživanje prema izvođaču, nisu ispunjeni kumulativni uslovi za odgovornost i neposredan zahtjev saradnika prema naručiocu radova.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Ps 788763 24 Rev
Ugovori	Ugovor o kreditu	Potraživanja iz ugovora o kreditu dospijevaju u cijelosti ako se ispune uvjeti za otkaz ugovora, zbog čega se na ova potraživanja ne primjenjuju odredbe o zastari povremenih potraživanja iz čl. 372 ZOO, već opšti zastarni rok iz čl. 371 ZOO od pet godina.	Vrhovni sud Federacije BiH 58 0 P 159986 24 Rev
Ugovori	Ugovor o kreditu	Kada je ugovor o kreditu između davaoca i korisnika kredita zaključen u skladu sa zakonom, sadržaj i valjanost ugovorenih sredstava obezbjeđenja nije od uticaja na obavezu korisnika kredita, pa ništavost pojedinih sredstava obezbjeđenja (ugovora o jemstvu, administrativne zabrane) nije osnov za ništavost ugovora o kreditu.	Vrhovni sud Republike Srpske 89 0 P 030212 24 Rev
Ugovori	Ugovor o lizingu (leasing) Raskidanje ugovora zbog neispunjenja	Kod prijevremenog raskida ugovora o povratnom finansijskom leasingu, ako prodajom predmeta leasinga, davalac leasinga ne namiri cjeli iznos dat za predmet leasinga, ima pravo na ugovorenu naknadu štete.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Ps 679942 24 Rev
Ugovori	Konvalidacija ugovora	U konkretnom slučaju nije moguća konvalidacija ugovora kojim se stiču i prenose svojinska prava na nepokretnostima, jer i da se prihvati da je zaključen pismeni predugovor, on je zaključen u vrijeme kada je na snazi i u primjeni bio Zakon o notarima koji je propisivao obligatornu notarsku obradu ugovora, a pravna posljedica postupanja protivno imperativnoj normi je ništavost ugovora	Vrhovni sud Republike Srpske 91 1 P 009518 24 Rev

Zaključivanje ugovora	Tumačenje ugovora	Prema dopunskom pravilu o tumačenju kod dvostrano teretnih ugovora mora se imati u vidu poslovni, ekonomski i svaki drugi interes ugovornih strana za zaključenje konkretnih ugovora.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 O Ps 134578 24 Rev
Ugovori	Ništav ugovor	Notar je dužan pri zaključenju i ovjeri ugovora ispitati pravu volju stranaka, poučiti ih o pravnim posljedicama ugovora i njihove izjave pismeno sastaviti u obliku notarskog originala. Ako je notar obavio razgovor odvojeno sa primaocem i davaocem izdržavanja i ako obe ugovorne strane nisu prisutne u kancelariji kada se sačinjava ugovor, a nema dokaza da je primalac izdržavanja prije ovjere potpisa od strane notara upoznat sa cjelokupnim sadržajem ugovora i da je potvrdio da on odgovara njegovoj slobodnoj i ozbiljnoj volji, ugovor je ništav.	Vrhovni sud Republike Srpske 77 O P 073662 24 Rev
Obligacije (obaveze)	Sticanje bez osnova	Kako u ugovoru o prodaji nepokretnosti nema pravnog osnova za uplatu spornog iznosa od 41.000,00 KM na račun prodavca, do koje uplate je došlo greškom kupca, to se u visini ovog iznosa prodavac neosnovano obogatio.	Vrhovni sud Republike Srpske 78 O P 031685 24 Rev
Obligacioni odnosi	Sticanje bez osnova	U situaciji kada najmoprimac raskine ugovor o najmu i ne preda predmet najma najmodavcu, prestaje ugovorni odnos, ali ako najmoprimac predmet najma i dalje drži u posjedu, onda nastaje obaveza po osnovu upotrebe tuđe stvari.	Vrhovni sud Federacije BiH 32 O Ps 415942 24 Rev
NASLJEDNO PRAVO			
Nasljeđivanje na osnovu zakona	Izjava o ustupanju	Pravna valjanosti jednom dane izjave o prihvaćanju zakonskog nasljednog dijela ne može biti dovedena u pitanje ni u slučaju da nasljednička izjava - izjava o prihvaćanju/primanju zakonskog nasljednog dijela/nasljeđa sadrži i dodatni navod o „ustupanju“ (ili navod o „priznanju pravne valjanosti pismene oporuke pred svjedocima“), za koji se utvrdi da nije zakonit.	Apelacioni sud Brčko distrikt 96 O O 029928 24 Gž
Nasljeđivanje na osnovu zakona	Nužni nasljednici	Nužni dio je povrijeđen ako je vrijednost primljene zaostavštine manja od vrijednosti nužnog dijela.	Vrhovni sud Republike Srpske 95 O P 074390 24 Rev

Nasljeđivanje na osnovu zakona	Izdvajanje u korist potomaka koji su privređivali s ostaviocem	Ulaganja nakon smrti ostavitelja nemaju karakter ulaganja u imovinu ostavitelja (ostavštinu) nego ulaganja u imovinu nasljednika (zajedničara) koja sve do okončanja ostavinskog postupka (i određivanja nasljednih dijelova) ima status zajedničke imovine.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 134736 24 Gž
Ugovori Nasljednopravni ugovori	Ništav ugovor Ugovor o doživotnom izdržavanju	Ako je skora smrt primateljice uzdržavanja bila izvjesna i kao takva poznata davateljici uzdržavanja, što ugovoru oduzima svojstvo aleatornosti, onda proizilazi da je postupanje davateljice uzdržavanja prilikom zaključenja ugovora o doživotnom uzdržavanju bilo protivno načelu savjesnosti i poštenja, kao i moralu društva, što ugovor čini ništavnim.	Vrhovni sud Federacije BiH 32 O P 379568 24 Rev
RADNO PRAVO			
Otkaz ugovora o radu	Otkaz ugovora o radu zbog ekonomskih, tehničkih ili organizacijskih razloga	Ako je u vrijeme otkaza ugovora o radu radniku, poslove njegovog radnog mjesta obavljao drugi radnik, proizilazi da nije došlo do smanjenja obima tih poslova i da nije ostvaren razlog za donošenje rješenja o otkazu ugovora o radu zbog organizacione promjene kod poslodavca.	Vrhovni sud Republike Srpske 95 O Rs 070030 24 Rev
Prestanak radnog odnosa	Poslovno uvjetovani otkaz ugovora o radu	Kada poslodavac otkáže ugovor i istovremeno ponudi radniku zaključivanje ugovora o radu pod izmijenjenim uvjetima a radnik njegovu ponudu ne prihvati, radni odnos prestaje otkazom, pa se o zakonitosti odluke poslodavca odlučuje prema odredbama Zakona o radu koje se odnose na otkaz. Ako je na takav način otkazan ugovor o radu zaposleniku starijem od 55 godina, odnosno ženi starijoj od 50 godina, tada se zakonitost otkaza cijeni i po odredbama Zakona o vijeću zaposlenika.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Rs 637868 24 Rev
Zaštita radnika	Zaštita radnika u slučaju privremene spriječenosti za rad	Kako posljedice pokretanja krivičnog postupka nastupaju potvrđivanjem optužnice za neko krivično djelo propisano zakonom, proizilazi da se suspenzija iz tih razloga može odrediti tek potvrđivanjem optužnice, a određivanje istražnog pritvora je razlog za suspenziju samo ako je to zakonom ili Pravilnikom o radu propisano.	Vrhovni sud Federacije BiH 17 O Rs 116603 24 Rev
Zaštita radnika	Isplata neisplaćenih plata i drugih novčanih potraživanja	Odredbe Zakona o porezu na dohodak Brčko distrikta Bosne i Hercegovine mogu se koristiti, prema principu zakonske analogije za popunjavanje pravne praznine uzrokovane nedonošenjem općeg akta poslodavca kojim će se regulirati visina toplog obroka.	Apelacioni sud Brčko distrikt 96 O Rs 137866 24 Rsž 2

Zaštita radnika	Isplata neisplaćenih plata i drugih novčanih potraživanja	U situaciji kada poslodavac svojim općim aktom nije utvrdio visinu i način ostvarivanja prava na topli obrok tada takav propust poslodavca ne može imati negativne implikacije na pravo uposlenika da ostvari svoje zakonom priznato pravo na topli obrok.	Apelacioni sud Brčko distrikt 96 O Rs 137866 24 Rsž 2
Zaštita radnika	Isplata neisplaćenih plata i drugih novčanih potraživanja	Kako zakoni o mirovinsko-invalidskom osiguranju oba entiteta (čija primjena je na teritoriji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine omogućena na temelju naloga Supervizora za Brčko distrikt Bosne i Hercegovine od 4.8.2006. godine) propisuju da prava iz mirovinsko-invalidskog osiguranja ne mogu zastarjeti, to se u situaciji kada se raspravlja o zastari navedenih prava ne mogu primijeniti zastarni rokovi propisani Zakonom o radu ali ni prekluzivni rokovi za zaštitu prava iz radnog odnosa propisani Zakonom o zabrani diskriminacije.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O Rs 154115 24 Rsž
Zaštita prava radnika	Isplata neisplaćenih plata i drugih novčanih potraživanja	Sama činjenica da je poslove vaspitača, za koje je predviđena VSS, tužilja obavljala sa SSS, ne podrazumjeva da joj za isti rad pripada ista plata, u smislu odredaba člana 120 stav 3 Zakona o radu.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O Rs 307901 24 Rev
Zaštita radnika Prvostepeni postupak	Isplata neisplaćenih plata i drugih novčanih potraživanja Teret dokazivanja	Teret dokazivanja (ne)prisustva tužitelja na radnom mjestu, odnosno njegovog (ne)dolaska na posao je na tuženom (poslodavcu).	Apelacioni sud Brčko distrikt 96 O Rs 137866 24 Rsž 2
Zaštita prava radnika	Pobijanje odluke o prestanku radnog odnosa	Rokovi zastarjelosti pokretanja i vođenja disciplinskog postupka ne spadaju u prava radnika, niti se odnose na uslove rada, zbog čega se ne može ni utvrđivati da li se u kolektivnom ugovoru u odnosu na Zakon o radu radi o nepovoljnijim pravim, odnosno uslovima rada, pa se o zastarjelosti pokretanja i vođenja toga postupka ne može primijeniti rok iz odredbe člana 184. stav 1. toga zakona.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O Rs 295320 24 Rev
ZAŠTITA OD KLEVETE	Kleveta putem društvenih mreža	U situaciji kada se u objavi tužene na Facebook profilu navede da je tužitelj kazneno osuđivan ali uz navođenje pogrešne pravne kvalifikacije (pogrešno navedeno za kazneno djelo „silovanje“ a treba za kazneno djelo „bludne radnje“) takva objava tužene u sebi ne	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 146892 24 Gž

		sadrži neistinite činjenice nego činjenice koje su u biti istinite ali samo u nebitnim elementima netočne.	
Radno pravo	Ostvarivanje prava i obaveza iz radnog odnosa	Procjena Agencije za bankarstvo F BiH o sposobnosti direktora da obavlja bankarske poslove nema pravnog značaja za odluku banke o prestanku pravnog odnosa zbog povrede radne obaveze.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Rs 659166 24 Rev
PORODIČNO PRAVO			
Izdržavanje	Izdržavanje bračnog supružnika	Sud će prilikom utvrđivanja mogućnosti osobe koja je dužna davati izdržavanje uzeti u obzir sva njena primanja, u koja spadaju i borački dodatak i dodatak na tuđu pomoć i njegu.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 P 152315 23 Gž
Imovinski odnosi	Bračna/vanbračna stečevina	Pored zakonske pretpostavke da svi pokloni učinjeni u toku trajanja bračne zajednice predstavljaju bračnu stečevinu, činjenica da je prvotuzeni sin drugotuzenog ne dokazuje postojanje namjere drugotuzenog da zemljište na kojem je upisan kao vlasnik pokloni prvotuzenom kao posebnu imovinu za izgradnju kuće, ako takva namjena poklona nije u postupku dokazana.	Vrhovni sud Federacije BiH 28 0 P 068518 24 Rev
Imovinski odnosi	Bračna/vanbračna stečevina	U situaciji kada je jedan bračni partner raspolagao zajedničkom ušteđevinom u toku braka, kao što je kupovina auta za sebe, oštećeni bračni partner ako nije bilo sporazuma za sticanje posebne imovine, imao bi pravo na utvrđenje bračne stečevine na autu, a ne utvrđenje zajedničke ušteđevine koja je potrošena.	Vrhovni sud Federacije BiH 23 0 P 048962 23 Rev

Imovinski odnosi	Bračna/vanbračna stečevina	Da bi određena imovina bila bračna tekovina, prema odredbama Porodičnog zakona, pored toga da je stečena za vrijeme trajanja braka bračnih supružnika, neophodno je dokazati i da je stečena njihovim zajedničkim radom.	Vrhovni sud Republike Srpske 89 1 P 030646 24 Rev
Odnosi roditelja i djece	Prava i dužnosti roditelja i djece	U parnici koja se tiče smještaja, čuvanja i vaspitanja djece sud može da odluči suprotno od onoga što djeca žele, no u takvom slučaju sudska odluka treba da sadrži i razloge iz kojih se, prema određenim okolnostima slučaja, ima zaključiti da ono što djeca žele nije u njihovom interesu.	Vrhovni sud Republike Srpske 95 0 P 081050 24 Rev
Imovinski odnosi	Imovinski odnosi bračnih partnera	Novčana sredstva, za koja tužiteljica tvrdi da su stečena zajedničkim radom tokom braka i uložena u kupovinu određenog stana i ne nalaze se kod tuženog, ne predstavljaju bračnu tekovinu i osnov za zahtjev da joj tuženi vrati tako utrošena sredstva, već bi njihova tekovina bila tako stečeni stan.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 322176 24 Rev
Imovinski odnosi	Imovinski odnosi vanbračnih supružnika	Zajednica života muškarca i žene, u pogledu režima zajedničke imovine, može se smatrati vanbračnom zajednicom koja se izjednačava sa bračnom zajednicom samo ako se na nesumnjiv način utvrdi da je ta zajednica zasnovana i u cilju zajedničkog sticanja i da je takvog zajedničkog sticanja stvarno bilo.	Vrhovni sud Republike Srpske 77 0 P 088695 24 Rev
PRIVREDNO PRAVO			

Privredno pravo	Razlučni povjerioci	Redosljed (rang) namirenja razlučnog povjeritelja u odnosu na drugog razlučnog povjeritelja na istom razlučnom predmetu namirenja, koji je utvrđen u stečajnom postupku, može se osporavati u parničnom postupku, pod uvjetima: da je razlučni povjeritelj na ispitnom ročištu osporio utvrđeni redosljed, da je upućen od strane sudije u parnični postupak, te da je u zakonskom roku od 30 dana od tog ročišta podnio tužbu za utvrđenje određenog redosljeda (ranga) namirenja razlučnog povjeritelja.	Vrhovni sud Federacije BiH 32 0 Ps 269346 24 Rev 2
STAMBENO PRAVO			
STAMBENO PRAVO	Pravo na dom	Kada je tužitelj zaključio sa tuženim predugovor o kupovini stana i na osnovu njega uselio u stan, a nakon dvije godine mu je sudskom odlukom naloženo da iz njega iseli i preda ga tuženom, tužitelj nije stvorio dovoljno jake i trajne veze da bi se taj stan smatrao njegovim domom, čak i da je dokazao da je jedina nekretnina u kojoj može da živi, niti je postojala dugotrajna neaktivnost titulara prava svojine (tuženog) u vršenju njegovih prava.	Vrhovni sud Republike Srpske 89 1 P 052306 24 Rev
KLEVETA			
ZAŠTITA OD KLEVETE	Naknada nematerijalne štete zbog klevete	Prilikom ocjene da li određeno novinarsko izražavanje predstavlja klevetu sud je dužan sporne navode razmotriti u kontekstu sadržaja cjelokupnog teksta, ali i u konkretnom društvenom kontekstu, odnosno u kontekstu društvene rasprave o temi koja je predmet spornog teksta. Kada je u pitanju izvještavanje o temi koja je od značaja za javnost sud je dužan, vodeći računa o svim utvrđenim okolnostima slučaja, ocijeniti da li je novinar uložio razumne napore u cilju iznošenja provjerenih činjenica i da li je postupao u dobroj vjeri.	Vrhovni sud Federacije BiH 17 0 P 120517 24 Rev
ZAŠTITA OD DISKRIMINACIJE			
Tužbe za zaštitu od diskriminacije	Tužba za utvrđivanje diskriminacije	Da bi nejednak tretman bio diskriminacija, potrebno je da se zasniva na nekom ličnom svojstvu, koje predstavlja osnov diskriminacije.	Vrhovni sud Republike Srpske 85 0 Rs 106409 24 Rev
Oblast primjene	Zapošljavanje, rad i uslovi rada	Poništenje odluke o raspisivanju javnog oglasa, nakon što su nezadovoljni kandidati uložili prigovore protiv odluke o imenovanju kandidata i njegovom prijemu u radni odnos, može predstavljati diskriminatornu radnju poslodavca.	Vrhovni sud Federacije BiH 56 0 P 066950 24 Rev

Tužbe za zaštitu od diskriminacije	Tužba za otklanjanje posljedica	Nije osnovan zahtjev za otklanjanje posljedica diskriminacije u postupku imenovanja direktora javne zdravstvene ustanove, kojim se traži poništenje odluke o poništenju ranije raspisanog javnog konkursa za imenovanje direktora i poništenje kasnijeg javnog konkursa o istom imenovanju, ukoliko tužiteljica nije postavila i zahtjev za poništenje konačne odluke o imenovanju direktora po kasnije raspisanom i provedenom javnom konkursu.	Vrhovni sud Federacije BiH 58 0 Rs 220089 24 Rev 2
------------------------------------	---------------------------------	--	---

➤ **Građansko procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Postupak po pravnim lijekovima	Razlozi za ukidanje prvostepene presude Žalba protiv rješenja	Ne postoji objektivni identitet između okončanog izvršnog postupka provedenog na osnovu rješenja o izvršenju na osnovu izvršne isprave, koju je predstavljalo rješenje o uknjižbi založnog prava na nekretninama, i parničnog postupka u kome je istaknut zahtjev za utvrđenje ništavosti ugovora o kreditu osnovom čijih odredbi je izvršena uknjižba založnog prava, pa nema mjesta odbacivanju tužbe zbog presuđene stvari.	Vrhovni sud Federacije BiH 39 0 P 055480 24 R 2
Postupak po pravnim lijekovima	Povrede odredaba parničnog postupka	Kada revident navodi da je drugostepeni sud izašao iz okvira žalbe i granica razloga navedenih u žalbi, osnovano ukazuje da je počinjena povreda odredaba parničnog postupka koja je bila od uticaja na pravilnost odluke, kao razlog za njeno ukidanje.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 319689 23 Rev
Povreda odredaba parničnog postupka	Relativno bitne povrede	Kako neposredno izvedeni dokaz, podrazumjeva neposredan kontakt sa sudom koji donosi odluku, ima se uzeti da je drugostepeni sud povredio odredba člana 217 u vezi sa članom 229 ZPP, kada je na raspravi pred tim sudom pročitao iskaze saslušanih svjedoka i na osnovu toga preinačio prvostepenu odluku, bez obzira što je za čitanje zapisnika imao saglasnost stranaka.	Vrhovni sud Republike Srpske 89 1 Rs 050836 24 Rev

Suparničarstvo	Nužni suparničari	Tek kada oba ugovarača, odnosno njihovi pravni sljednici, iz osporenog ugovora, budu obuhvaćeni tužbom, moći će se odlučiti o osnovanosti tužbenog zahtjeva za utvrđenje ništavosti navedenog ugovora, jer se pravne posljedice odluke suda protežu na sve nužne suparničare.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 O P 105521 24 Rev
Suparničarstvo	Nužni suparničari	Neobuhvatanje u sporu nekog od lica koja spadaju u krug nužnih jedinstvenih suparničara predstavlja nedostatak stranačke sposobnosti, jer ono ne dopušta da neko ko je subjekat materijalno pravnog odnosa bude izvan procesne zajednice suparničarstva, pa zbog toga to lice u tom postupku mora učestvovati kao stranka (tužitelj ili tuženi), a ne kao umješlač.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 O P 128071 23 Rev
Sudske odluke	Presuda Donošenje, pismena izrada i dostava	Propust prvostupanjskog suda da pismeni otpovak presude izradi u roku od 30 dana od dana zaključenja glavne rasprave u pravilu ne dovodi u pitanje pravilnost i zakonitost ožalbene presude.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 134736 24 Gž
Dokazi	Vještaci	Vještak je ovlašten od suda i stranaka zatražiti informacije i dokumentaciju koji su potrebni za izradu nalaza i mišljenja.	Vrhovni sud Federacije BiH 51 O P 196583 24 Rev
Revizija	Odbacivanje revizije	Kako revizija nije potpuna kad ne sadrži elemente propisane odredbama člana 205 u vezi sa članom 253 ZPP, to prvostepeni sud nije ovlašten odbaciti reviziju kao nepotpunu, u smislu odredaba člana 205 u vezi sa članom 206 ZPP, jer da ista ne sadrži razloge u smislu odredaba člana 237 stav 3 i 4 ZPP.	Vrhovni sud Republike Srpske 87 O Mal 039622 24 Rev
Revizija	Dozvoljenost/dopuštenost revizije	Protiv rješenja koje je doneseno u vanparničnom postupku raspravljanja zaostavštine revizija nije dozvoljena.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 284139 24 Rev
Revizija	Dozvoljenost/dopuštenost revizije	Iako je rješenjem drugostepenog suda postupak pravosnažno okončan, revizija protiv njega nije dozvoljena, jer je isto doneseno u parnici za smetanje posjeda.	Vrhovni sud Republike Srpske 75 O P 060064 24 Rev

Vrijednost spora	Dužnost označavanja u tužbi	Jednom naznačenu vrijednost predmeta spora u tužbi tužitelji nisu ovlašteni naknadno mijenjati kod subjektivnog preinačenja tužbe (tužba proširena na nove tužene), jer samo ako bi tužitelji objektivno preinačili tužbu, bili bi ovlašteni istodobno naznačiti i novu vrijednost predmeta spora.	Vrhovni sud Federacije BiH 41 0 P 087003 23 Rev
IZVRŠNI POSTUPAK			
IZVRŠNI POSTUPAK	Nadležnost suda	Kada se sud oglasi nenadležnim, jer da u predmetnom slučaju nije nadležan sud u Republici Srpskoj, isti nije ovlašten da po pravosnažnosti tog rješenja dostavi predmet nadležnom sudu, van područja Republike Srpske, već da ukine sprovedene radnje i odbaci tužbu.	Vrhovni sud Republike Srpske 16 0 V 002370 24 Gž

➤ **Krivično materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Opšti dio			
Krivične sankcije	Realni sticaj	Kako je prestankom rada u Poreskoj upravi optuženi izgubio svojstvo službenog lica i više nije mogao iskorištavati položaj koji je imao kao poreski službenik, a inkriminisane prevarne radnje nastavio da vrši dovodeći i održavajući više godina oštećenu u zabludi da i dalje radi poslove poreskog službenika, sa namjerom sticanja protivpravne imovinske koristi, to prevarni postupci optuženog koji su trajali u kontinuitetu više godina, poprimaju u periodu do i nakon njegovog penzionisanja, obilježja različitih krivičnih djela izvršenih u sticaju i to, krivičnog djela zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 315. stav 2. KZ RS i krivičnog djela prevara iz člana 230. stav 3. KZ RS.	Vrhovni sud Republike Srpske 13 0 K 006646 23 Kž
Posebni dio			
KRIVIČNO PRAVO - POSEBNI DIO Kazne	Otmica Iznuda Prividni sticaj	Kod krivičnih djela Iznuda i Otmica radi se o krivičnim djelima sa različitim zaštitnim objektima, kod kojih radnja jednog od njih nije obuhvaćena radnjom drugog krivičnog djela, pa se ne može govoriti o tzv. prividnom sticaju krivičnih djela.	Apelacioni sud Brčko distrikt 96 0 K 150051 24 Kž

KRIVIČNO PRAVO - POSEBNI DIO	Zloupotreba položaja ili ovlasti	Kako se kazneno djelo Zloupotreba položaja ili ovlasti može počiniti sa direktnim umišljajem, u dispozitivu potvrđene optužnice, odnosno, izreci prvostupajnske presude, mora biti opisan subjektivni odnos optuženog prema kaznenom djelu za koje se tereti, ili iz činjeničnog opisa moraju proizilaziti činjenice i okolnosti iz kojih se moglo zaključiti sa kojim oblikom vinosti je optuženi počinio navedeno kazneno djelo.	Apelacioni sud Brčko distrikt 96 0 K 108221 23 Kž 2
KRIVIČNO PRAVO - POSEBNI DIO	Zloupotreba položaja ili ovlasti	Ako se ima u vidu da je kazneno djelo Zloupotreba položaja ili ovlasti kazneno djelo sa tzv. „alternativnom dispozicijom“, onda je nužno da u svakom konkretnom slučaju u činjeničnom opisu radnje počinjenja navedenog kaznenog djela, bude jasno definirano (opisano) kojom od alternativno predviđenih radnji počinjenja je u konkretnom slučaju ono počinjeno.	Apelacioni sud Brčko distrikt 96 0 K 108221 23 Kž 2
KRIVIČNO PRAVO - POSEBNI DIO	Bludne radnje	Upotreba sile ili iskorištavanje nekog stanja nije nužno konstutivni element kivičnog djela Bludne radnje učinjene prema djetetu.	Apelacioni sud Brčko distrikt 96 0 K 124695 24 Kž 2
KRIVIČNO PRAVO - POSEBNI DIO	Krivotvorenje službene isprave	Ako činjenični opis djela ne sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizlazi da je optuženi postupao kao službena ili odgovorna osoba, onda se u takvom opisu djela ne stiču obilježja bića krivičnog djela Krivotvorenje službene isprave iz člana 389. stav 1. KZ FBiH, jer nedostaju činjenice i okolnosti iz kojih proizlazi svojstvo učinitelja koje je obilježje bića tog krivičnog djela.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 037056 23 Kžk
Kazne	Zamjena kazne zatvora	Oslobađanje od troškova krivičnog postupka u meritornoj odluci nije od utjecaja na odluku o tome koji će se model zamjene kazne zatvora novčanom kaznom primjeniti u kasnijoj fazi postupka po zahtjevu osuđenog.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 K 046187 24 Kž 2
Kazne Izvršenje odluka	Uračunavanje pritvora i ranije kazne i kazne izdržane u inozemstvu Sumnja u dopuštenost izvršenja	U slučaju sumnje o valjanosti uračunavanja mjere pritvora u izrečenu kaznu, funkcionalno je nadležan sudija/predsjednik vijeća koji je sudio u prvom stepenu.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 024465 24 Kž 10

KRIVIČNO PRAVO - POSEBNI DIO	Pranje novca	Pribavljena imovinska korist nema odlučan značaj za postojanje krivičnog djela pranje novca iz člana 263. stav 2. u vezi stava 1. KZ RS, kao ni krivičnog djela iz člana 55. Zakona o deviznom poslovanju, koje se osumnjičenom na teret stavlja kao izvršiocu i krivičnog djela iz kojeg potiče novac koji je „oprani“, tj. stavljen u legalne tokove.	Vrhovni sud Republike Srpske 12 0 K 009891 24 Kž
KRIVIČNO PRAVO - POSEBNI DIO	Obljuba sa djetetom mlađim od petnaest godina	Pristanak djevojčice mlađe od 15 godina na seksualne odnose sa optuženim, kao zrelim muškarcem, ne isključuje njegovu krivičnu odgovornost za krivično djelo iz člana 172. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ RS, s obzirom da se predmetnom inkriminacijom štite djeca od seksualnog iskorištavanja, jer su u toj dobi emocionalno nezrela za stupanje u seksualne odnose koji onemogućavaju njihovo normalno sazrijevanje i ukupan psihofizički razvoj.	Vrhovni sud Republike Srpske 13 0 K 006198 21 Kž

➤ **Krivično procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Opće odredbe			
Pritvor	Sadržaj rješenja o pritvoru	Nije povrijeđena odredba člana 148. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, kada u izreci rješenja o produženju pritvora nakon potvrđivanja optužnice nije naveden zakonski osnov za produženje pritvora, nego je on naveden u obrazloženju rješenja.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 K 020191 24 Kž 2
Osnovna načela Pretresanje stana, prostorija i osoba	Zakovitost dokaza Forma zahtjeva za pretresanje	Budući da su, u skladu sa članovima 70. i 71. ZKP FBiH uvjeti za izdavanje naredbe o pretresanju na osnovu usmenog zahtjeva, da postoji opasnost od odlaganja, zatim da, kada je podnesen takav zahtjev za pretresanje, sudija za prethodni postupak dalji tok razgovora zabilježi, te da podnositelj takvog zahtjeva sam sastavi naredbu u skladu sa članom 72. ZKP FBiH i pročita je u cjelini sudiji za prethodni postupak, ukoliko nisu ispunjeni ti zakonski uvjeti, pretresanje na temelju takve naredbe je nezakonito, pa su i predmeti pribavljeni pretresanjem nezakoniti dokazi, jer su, u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH, pribavljeni bitnim povredama odredaba zakona o krivičnom postupku.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 K 013650 24 Kž 3
Nadležnost suda	Sastav suda	Nadležnost vanpretresnog vijeća po članu 24. stav 7. ZKP BiH nije samo u domeni odlučivanja po žalbi protiv rješenja, već i odlučivanje po svim drugim procesnim pitanjima kada se pojavi situacija da je odluku nužno donijeti van pretresa.	Sud Bosne i Hercegovine S1 1 K 018498 24 Krž 3

Izuzeće	Izuzeće tužitelja i drugih učesnika u postupku		
Vještačenje	Ko ne može biti vještak		
Branitelj	Pravo na branitelja Broj branitelja Obavezna odbrana	Odredba ZKP BiH koja propisuje mogućnost da optuženi ima više branilaca, ne implicira imperativnu obavezu suda za postavljanje više branilaca po službenoj dužnosti, već se takva situacija procjenjuje u svakom konkretnom predmetu, shodno objektivnim okolnostima kao što su obimnost optužnice, broj predloženih dokaza, dužina trajanja postupka, dinamika suđenja, broj procesnih pitanja i slično.	Sud Bosne i Hercegovine S1 1 K 044977 24 Krž
Glavni pretres	Angažovanje i ispitivanje vještaka	Sud neće prihvatiti nalaz i mišljenje vještaka u situaciji kada je nalaz samo uložen u spis tokom predaje materijalne dokumentacije, a da taj dokaz nije izveden na glavnom pretresu odnosno da niko od vještaka koji su vještačili nisu pozvani na glavni pretres niti su svoj nalaz iznijeli pred sudom, čime je uskraćena mogućnost i odbrani da unakrsno ispita vještaka.	Apelacioni sud Brčko distrikt 96 0 K 150610 24 Kž
Saslušanje svjedoka	Prepoznavanje svjedoka Način saslušanja i suočenje svjedoka	Shodno članu 150. ZKP RS ne postoji zakonska obaveza, već samo mogućnost da se izjava svjedoka provjeri, vršenjem radnji prepoznavanja lica ili stvari, kao i suočavanjem svjedoka, o čemu sud odlučuje samoinicijativno ili po prijedlogu strana u postupku, zavisno od okolnosti svakog konkretnog slučaja.	Vrhovni sud Republike Srpske 13 0 K 006064 23 Kž
Saslušanje svjedoka	Lica koja mogu odbiti svjedočenje	Okolnost što se svjedočenje bivše vanbračne supruge optuženog odnosi na period dok je još trajala njihova vanbračna zajednica, ne daje joj nakon prekida vanbračne zajednice svojstvo privilegovanog svjedoka koji može odbiti svjedočenje shodno članu 148. ZKP RS.	Vrhovni sud Republike Srpske 16 0 K 000557 22 Kž
Saslušanje svjedoka	Zabrana ispitivanja oštećenog o	Prilikom analize i ocjene iskaza oštećenih lica kao svjedoka, sud mora imati u vidu ograničenja koja zakon propisuje u pogledu ispitivanja o njihovom ranijem seksualnom	Vrhovni sud Republike Srpske

	njegovom seksualnom životu prije izvršenog krivičnog djela i nemogućnost zasnivanja sudske odluke na iskazu oštećenog ako je takvo ispitivanje obavljeno	životu, jer se radi o nedozvoljenim pitanjima, pa ako su postavljena, na odgovorima datim na ta pitanja se ne može zasnivati sudska odluka shodno odredbi člana 151. stav 5. ZKP RS.	13 0 K 006198 21 Kž
Tok postupka			
Vrste presuda	Presuda kojom se optužba odbija jer je optuženi aktom amnestije ili pomilovanja oslobođen od gonjenja ili je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja ili postoje druge okolnosti koje isključuju krivično gonjenje	Okolnost da osumnjičeni, sada optuženi, nisu ispitani u vezi sa činjenicama i okolnostima koje se odnose na krivično djelo za koje su optuženi predstavlja smetnju za podizanje optužnice u skladu sa članom 240. stav 5. ZKP FBiH, pa, u takvoj situaciji postoje okolnosti koje isključuju krivično gonjenje optuženih.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 016800 19 Kžk
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – izreka presude	Izreka rješenja o produženju pritvora nakon potvrđivanja optužnice u kojoj nije navedena zakonska odredba na osnovu koje je pritvor produžen, nije suprotna razlozima rješenja i	Vrhovni sud Federacije BiH

	nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama	nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH kada je u obrazloženju rješenja navedena ta zakonska odredba.	01 0 K 020191 24 Kž 2
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu	Dokazni prijedlog odbrane za vještačenje po vještaku kojeg je odbrana izabrala, prvostepeni sud može odbiti kao nepotreban u cjelini (uz obavezu da obrazloži razloge odbijanja), ili da prihvati taj prijedlog u cjelini, a samo primjenom instituta izuzeća mogao je da ne prihvati predloženog vještaka, pa kada je prvostepeni sud prihvatio prijedlog odbrane za novo saobraćajno vještačenje, ali bez zakonskog uporišta (izvan razloga o izuzeću) i bez valjanog obrazloženja nije prihvatio vještaka kojeg je odbrana izabrala, na navedeni način je povrijedio pravo na odbranu optuženog u vidu kršenja principa jednakosti u postupanju.	Vrhovni sud Republike Srpske 85 0 K 082239 23 Kvlz
Osnovna načela	Jednakost u postupanju		
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu	Kako na glavnom pretresu nije pročitani zapisnik o uviđaju i ostali dokazni materijal koji je tužilac predao i sud prihvatio i uložio u predmetne spise, a stranke i branilac nisu dogovorili da se isti ne čitaju, time je postupljeno protivno odredbama člana 289. stav 1. i 4. ZKP RS i onemogućeno odbrani da se na glavnom pretresu izjasni o ovim dokazima u skladu sa pravom na odbranu iz člana 6. stav 2. ZKP RS, što predstavlja bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS.	Vrhovni sud Republike Srpske 15 0 K 004643 22 Kž
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu	Nije povrijeđeno pravo osumnjičenog na odbranu i učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS u situaciji kada je odbrani u početnoj fazi istrage i prilikom izjašnjenja o prijedlogu za produženje pritvora, uskraćen uvid u određene spise i dokaze, za koje je prihvaćeno kao relevantno obrazloženje tužioca da bi njihovo otkrivanje moglo dovesti u opasnost cilj istrage, uz činjenicu da je odbrana obaviještena o drugim dokazima bitnim za procjenu zakonitosti pritvora, u skladu sa članom 55. stav 1. i 2. ZKP RS.	Vrhovni sud Republike Srpske 14 0 K 006062 24 Kž 7

Žalbeni osnovi	Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu	Time što je prvostepeni sud na glavnom pretresu pročitao iskaz svjedoka iz istrage utvrdivši da se ne može pronaći, iako pri tome nije uložio dovoljno napora u pronalasku mjesta boravka ili prebivališta tog svjedoka i kako je taj iskaz bio od značaja za donošenje pobijane presude, učinjena je ne samo bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 288. stav 2. ZKP FBiH, nego je time istovremeno povrijeđeno pravo optuženog na odbranu i učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH jer je optuženom, protivno zakonom propisanom izuzetku od načela neposrednosti, uskraćeno pravo da neposredno ispita svjedoka.	Vrhovni sud Federacije BiH 06 0 K 015787 23 Kž
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – presuda se zasniva na dokazu na kome se po odredbama ZKP RS ne može zasnivati presuda	Obavještenja do kojih policijski organi BiH dođu u saradnji sa policijskim organima drugih država u skladu sa domaćim i međunarodnim propisima (obavještenja do kojih su istražni organi došli analizirajući presretnute komunikacije putem SKY aplikacije), mogu biti u toku istrage korišteni za donošenje odluke o pritvoru uz druge prikupljene dokaze i obavještenja.	Vrhovni sud Republike Srpske 14 0 K 006062 24 Kž 7
Žalba na prvostepenu presudu	Zabrana reformatio in peius	Kada je tužitelj na glavnom pretresu u ponovljenom suđenju, nakon ukidanja prvostepene presude, u činjenični opis djela unio činjenice i okolnosti koje predstavljaju obilježja bića krivičnog djela koje nije sadržavala potvrđena optužnica i kada je na toj činjeničnoj osnovi donesena nova prvostepena presuda koja je potom takođe ukinuta, a žalba županijskog tužitelja protiv prvobitne prvostepene presude je bila podnesena samo zbog odluke o kazni, dok tužitelj uopće nije izjavio žalbu protiv prvostepene presude donesne u ponovljenom suđenju, oglašavanje optuženog krivim, nakon provedenog pretresa pred drugostepenim sudom za krivično djelo učinjeno radnjama opisanim u izmjenjenoj optužnici predstavlja kršenje odredbe člana 322. ZKP FBiH o zabrani reformatio in peius, pa se navedena zabrana ima smatrati okolnošću koja u smislu člana 298. tačka e) ZKP FBiH isključuje krivično gonjenje optuženog za to krivično djelo.	Vrhovni sud Federacije BiH 08 0 K 003163 23 Kžk
Žalba na rješenje	Shodna primjena odredaba ZKP I na druga rješenja	Shodna primjena, u smislu člana 338. ZKP FBiH, odredaba člana 310. stav 4. ZKP FBiH o dopuštenosti iznošenja novih činjenica i novih dokaza u žalbi na presudu u postupku po žalbi na rješenje, izuzetno nije moguća u žalbi na rješenje kojim je odlučeno o osnovanosti prijedloga za produženje pritvora, jer bi to bilo u suprotnosti sa odredbama člana 145. stavovi 2. i 3. ZKP FBiH i člana 5. stav 4. EKLJP, koji garantuju osumnjičenoj, odnosno	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 K 025013 24 Kž 2

		optuženoj osobi pravo na djelotvorno saslušanje kod odlučivanja o osnovanosti prijedloga za produženje pritvora, iz čega proizlazi obaveza suda da se kod odlučivanja o osnovanosti prijedloga za produženje pritvora kreće u granicama prijedloga za produženje pritvora i da strankama i branitelju osigura mogućnost (djelotvornog) izjašnjenja o razlozima zbog kojih se predlaže produženje pritvora.	
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama , ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri protivrječni	Kada se u izreci presude optuženom stavlja na teret da je vozio neprilagođenom brzinom, a ne navodi se brzina koja bi bila prilagođena konkretnim saobraćajnim uslovima, niti se navode konkretni saobraćajni uslovi, to izreku presude čini nejasnom u pogledu kršenja saobraćajnih propisa iz člana 43. stav 1. Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u BiH, kao činjenice odlučne za postojanje krivičnog djela ugrožavanje javnog saobraćaja iz člana 402. stav 4. u vezi sa stavom 1. KZ RS, što predstavlja bitnu povredu odredba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka k) ZKP RS.	Vrhovni sud Republike Srpske 14 O K 004682 22 Kž 4
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu	Kad u obrazloženju presude izostane sadržajna analiza video snimaka koji je pregledan na glavnom pretresu i ocjena ovog dokaza u skladu sa članom 295. stav 2. ZKP RS, time je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka k) ZKP RS jer su izostali razlozi o toj odlučnoj činjenici.	Vrhovni sud Republike Srpske 14 O K 004682 22 Kž 4

	navedeni razlozi o odlučnim činjenicama , ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri protivrječni		
Mjere za obezbjeđenje prisustva osumnjičenog/optuženog i uspješno vođenje krivičnog postupka			
Pritvor	Trajanje pritvora u istrazi	Rok od dva mjeseca, koliko može trajati pritvor u istrazi produžen na osnovu člana 200. stav 2. ZKP RS, računa se od vremena kad ističe pritvor po rješenju kojim je određen, a ne od vremena kad je doneseno rješenje o produženju pritvora.	Vrhovni sud Republike Srpske 14 O K 006062 24 Kž 6
Pritvor	Trajanje pritvora u istrazi	Rješenjem o produženju pritvora na osnovu člana 200. stav 3. ZKP RS, rok od tri mjeseca ima se računati od vremena do kojeg pritvor može trajati po prethodnom rješenju kojim je osumnjičenom pritvor produžen na osnovu člana 200. stav 2. ZKP RS, jer je to trajanje određeno od vremena isteka jednomjesečnog pritvora koji je osumnjičenom počeo teći od dana i časa kada je lišen slobode.	Vrhovni sud Republike Srpske 14 O K 006062 24 Kž 7

➤ **Prekršajno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Prekršajno materijalno pravo			
Zakon o prekršajima	Zakon o fiskalnim sistemima Bd BiH	Izricanje privremene zabrane obavljanja djelatnosti je u nadležnosti Poreske uprave, a ne suda.	Apelacioni sud Brčko distrikt 96 O Pr 150209 23 Pžp

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
PRAVA IZ ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA	Pravo na refundaciju i naknadu plate/plaće	Kada poslodavac kao korisnik prava podnese zahtjev za refundaciju naknade plate za vrijeme porodiljskog odsustva nakon isteka roka od šest mjeseci od dana otpočinjanja korišćenja porodiljskog odsustva radnice tada korisnik ne samo da gubi pravo na naknadu, već gubi pravo na ostvarivanje prava po tom osnovu.	Vrhovni sud Republike Srpske 12 0 U 009465 24 Uvp
Eksproprijacija	Stupanje u posjed prije pravosnažnosti rješenja	Ukoliko se tužena Vlada pozvala na odredbe člana 33 stav 3 (pravilno stav 2) Zakona o eksproprijaciji onda je morala i da obrazloži razloge hitnosti kao i nastupanje znatnije štete, jer je tom odrebom propisano da, izuzetno, kada je u pitanju izgradnja objekata infrastrukture, Vlada može na zahtjev korisnika eksproprijacije koji je iznio valjane razloge za potrebu hitnog stupanja u posjed nepokretnosti, riješiti da mu se ta nepokretnost preda u posjed nakon konačnosti rješenja o eksproprijaciji, ako utvrdi da je to nepohodno zbog hitnosti slučaja ili da bi se spriječilo nastupanje znatnije štete.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 034125 24 Uvp
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Pretvaranje prava korištenja	Aktivnu legitimaciju za podnošenje zahtjeva za pretvaranje prava korišćenja u pravo svojine, ima samo dosadašnji nosilac tog prava ili njegov pravni sljednik, a to je tužiteljica, a ne zainteresovano lice koje nije upisano sa bilo kakvim pravom u javnim evidencijama, niti posjeduje pravni osnov za promjenu zemljišnoknjižnog stanja, pri čemu činjenica da je zainteresovano lice pokrenulo izvršni postupak radi namirenja potraživanja na predmetnim nepokretnostima, ne daje istom aktivnu legitimaciju za pokretanje postupka čiji je cilj promjena nosioca prava na tim nepokretnostima.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 031272 23 Uvp
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Upis svojine u zemljišne knjige	U situaciji kada postoje dva ugovora o doživotnom izdržavanju, osnov za uknjižbu prava svojine provodi se po načelu prior tempore potior jure, (ako je davalac izdržavanja savjestan i ako je ugovor izvršen) pa ugovor koji je tužilac zaključio sa ocem 2002. godine, predstavlja jači pravni osnov za sticanje prava svojine na stanu, od ugovora koji je isti primalac izdržavanja zaključio sa sestrom tužioca 2008. godine, a što je pravnosnažno	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 030511 22 Uvp

		utvrđeno u parničnom postupku, tako da je stan u momentu smrti primaoca izdržavanja prešao u svojinu tužioca.	
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Uzurpacije	Pravilno je prigovor tužiteljice da nije utvrđeno da li je predmetna parcela na dan 8. aprila 1941. godine egzistirala kao šuma, ocijenjen kao neosnovan jer je dana 23.11.2021. godine uviđajem na licu mjesta na osnovu izjašnjenja M. T., stručnog saradnika za geodetske poslove utvrđeno da predmetno zemljište u naravi predstavlja oranicu, zbog čega izostaje potreba za angažovanjem vještaka šumarske struke radi utvrđenja okolnosti iz člana 8 stav 1 Zakona o uzurpacijama i dobrovoljačkim kompetencijama.	Vrhovni sud Republike Srpske 16 0 U 001639 24 Uvp
ZAKON O POREZU NA DODATNU VRIJEDNOST BIH	Promet usluga Lica koja podliježu plaćanju PDV-a	U situacijama kada se zaključi ugovor o posredovanju u prodaji za proviziju sa stranim pravnim licem, poreska obaveza nastaje momentom vršenjem usluge posredovanja koju je pružio poreski obveznik u okviru svoje djelatnosti i to prema mjestu gdje je sjedište tog poreskog obveznika koje pruža usluge posredovanja. Stoga, predmet oporezivanja su upravo te usluge posredovanja koje vrši poreski obveznik a ne promet koji strani partner ostvari sa kupcima iz BiH.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 043753 24 Uvp
ZAKON O JAVNIM NABAVKAMA BIH Postupak	Naknada štete Odgoda/odlaganje izvršenja upravnog akta	U postupku javne nabavke, kada se zahtijeva odgađanje izvršenja konačnog upravnog akta, cijeneći razloge za odgodu, Sud će prije svega cijeliti javni interes i moguću posljedicu nastupanja štete koja bi nastala odgađanjem izvršenja u odnosu na predmet javne nabavke a ne štetu koja bi nastala ugovornom organu ili učesnicima javne nabavke.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 046034 23 Uvp 2
PENZIJSKO INVALIDSKO OSIGURANJE	Invalidska penzija	Iz navoda podneska proizlazi da tužilac traži isplatu penzije u skladu sa Zakonom o PIO, a ne osporava rješenje o priznavanju prava na penziju, pa iako je podnesak pogrešno nazvan „žalba“, potrebno je da tuženi ispita navode tužioca i izvrši isplatu razlike penzije, odnosno da odluči o zahtjevu tužioca, u skladu sa Zakonom o PIO.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 031795 23 Uvp
BRANILAČKO/B ORAČKA-INVALIDSKA ZAŠTITA	Utvrđivanje novog procenta vojnog invaliditeta	Prilikom odlučivanja o zahtjevu stranke za povećanje procenta vojnog invaliditeta po osnovu pogoršanja zdravstvenog stanja, zadatak ljekarske komisije je samo da procijeni da li je došlo do pogoršanja oboljenja po osnovu kojeg je stranci utvrđen invaliditet.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 032049 23 Uvp

BRANILAČKO/B ORAČKA- INVALIDSKA ZAŠTITA	Revizija uvjerenja o ranjavanju ili pogibiji	Ne postoje novi dokazi koji bi bili osnov za ponovno raspravljanje činjenica o ranjavanju tužioca, pa tako ni za izdavanje uvjerenja o ranjavanju, posebno jer je već proveden postupak revizije uvjerenja o ranjavanju i u kojem je utvrđeno da se kod tužioca radi o bolesti koja nije u vezi sa vršenjem vojne službe, a ne o ranjavanju desnog ramena gelerom odnosno povredi glave busenom zemlje zadobijenom dana 25.9.1992. godine, pri čemu tužilac nije dostavio nijedan novi dokaz, a ni novu medicinsku dokumentaciju koja bi bila osnov za drugačije činjenično utvrđenje.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 031324 23 Uvp
IMOVINSKO- PRAVNI ODNOSI	Pravo svojine	Kako zainteresovano lice ima dokaz o uknjiženom pravu svojine na šumi i šumskom zemljištu, nije bilo razloga ni osnova da organ odbije zahtjev za utvrđenje granice između šume koja je u javnim evidencijama nepokretnosti upisana kao njegova svojina i šume koja je upisana kao svojina Republike Srpske.	Vrhovni sud Republike Srpske 14 0 U 005377 23 Uvp
IMOVINSKO- PRAVNI ODNOSI	Izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima	U konkretnoj pravnoj situaciji, kada je utvrđeno da je nepokretnost u zemljišnoj knjizi upisana kao javno dobro, a u naravi to nije, niti se u katastarskom operatu vodi kao javno dobro, već kao druga kultura, a iz uvida u katastarski operat je utvrđeno da je u posjedu fizičkog lica, pri čemu se i ne koristi kao javno dobro, pravilno je Komisija zaključila da su ispunjeni uslovi da se na predmetnoj parceli utvrdi pravo svojine u korist fizičkog lica, koje tu nepokretnost drži u posjedu, a što je pravilno potvrđeno osporenim aktom kojim je odbijena žalba tužioca Pravobranilaštva Republike Srpske.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 032433 23 Uvp
IMOVINSKO- PRAVNI ODNOSI	Izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima	Budući da je u postupku utvrđeno da predmetne parcele, upisane u PLN broj 108 K.O. Č., ne ulaze u riječno korito i pojas sliva rijeke Vrbas (što je utvrđeno iz skice dopunskog premjera), da upis tih parcela kao javnog dobra u zemljišnoj knjizi ne odgovara stvarnom stanju na terenu i stanju upisanom u katastarskoj evidenciji, da se iste nalaze u posjedu zainteresovanog lica još od osnivanja katastarskog operata, te da nisu mijenjale svoju kulturu (po kulturi njiva i pašnjak) do danas, niti su bile evidentirane kao dobro u opštoj upotrebi to je Komisija pravilno zaključila da su ispunjeni uslovi da se na predmetnoj parceli utvrdi pravo svojine u korist fizičkog lica, a što je pravilno potvrđeno osporenim aktom kojim je odbijena žalba tužioca Pravobranilaštva Republike Srpske.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 032449 23 Uvp
IMOVINSKO- PRAVNI ODNOSI	Izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima	Komisija je povredila pravila postupka kada prije početka izlaganja nepokretnosti na javni uvid nije pribavila podatke o licima, za koja se, po prikupljenim podacima pretpostavlja da su nosioci prava na nepokretnostima, a niti je koristila podatke iz zemljišne knjige (ako odgovaraju stvarnom stanju) u katastarskoj opštini za koju se izlažu podaci i time tužioca onemogućila da učestvuje u postupku izlaganja i da brani svoja prava i pravni interes zasnovan na zakonu, jer tužiocu nije dostavila poziv da učestvuje u postupku izlaganja.	Vrhovni sud Republike Srpske 16 0 U 001710 23 Uvp

IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima	Kada je predmet izlaganja na javni uvid podataka o nepokretnostima, objekat odnosno kuća koja postoji na terenu i za koju je izdata građevinska dokumentacija, onda nije prihvatljivo obrazloženje tužene da je razlika u površini nastala zbog različitog metoda računanja površina između analognog i digitalnog geodetskog plana.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 032444 23 Uvp
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Zabilježba izvršenja	Pravilno nižestepeni sud cijeni da upis zabilježbe izvršenja predstavlja jednu od radnji izvršenja na nepokretnosti i da upisana zabilježba izvršenja ne predstavlja zakonsku smetnju da se u javnim evidencijama izvrši promjena vlasnika nepokretnosti na kojoj je upisana zabilježba izvršenja.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 032190 23 Uvp
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Uzurpacije	Pravilno je zaključeno da su ispunjeni zakonski uslovi da se na parceli k.č. broj 3/27 šuma zv. Parlog u površini od 4720 m ² , uzurpantu prizna pravo svojine, kako je navedeno u dispozitiva prvostepenog rješenja. Ovo iz razloga što iz činjeničnog utvrđenja proizlazi da je predmetno zemljište u državnoj svojini od prije 6.4.1941. godine, da nije na dan 6.4.1941. godine, bilo po kulturi šuma, da je u popisnom katastru zemljište upisano po kulturi oranica, da je bilo uzurpirano od strane porodice T. prije 31.12.1955. godine, kao i da se zemljište sada nalazi u posjedu njihovog pravnog sljednika, odnosno zainteresovanog lica.	Vrhovni sud Republike Srpske 16 0 U 001629 24 Uvp
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Uzurpacije	Činjenica da je k.č. broj 326/2, sa stanjem 1966. godine, bila upisana na Šumsko privredno preduzeće B., nije dovoljna za zaključak da predmetno zemljište nije bilo u posjedu pravnog prednika zainteresovanih lica, pogotovo što iz dokaza izvedenih u toku postupka ne proizlazi da je to zemljište ikada bilo šuma, ili da je po kulturi imalo takav upis.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 031731 23 Uvp
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Pretvaranje prava raspolaganja u pravo svojine	Osnovano tužiteljica ističe da su ispunjeni uslovi da se udovolji njenom zahtjevu za pretvaranje prava raspolaganja u pravo svojine, jer je u provedenom postupku nesporno utvrđeno da je ona pravo raspolaganja stekla na osnovu pravosnažne sudske odluke, na osnovu koje se upisala u zemljišnoj knjizi, pa polazeći od načela povjerenja u zemljišne knjige, jasnim se ukazuje da se u ovom postupku ne mogu dovoditi u pitanje pravosnažni upisi u javnim evidencijama o nepokretnostima i pravima na njima.	Vrhovni sud Republike Srpske 16 0 U 001557 23 Uvp
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Pretvaranje prava korištenja	Pravilno je odbijen zahtjev grada B. za pretvaranje prava upravljanja, raspolaganja ili korišćenja u pravo svojine jer je u konkretnom slučaju nesporno utvrđeno da je predmetna parcela u naravi izgrađena i da čini dio dvorišta vlasnika objekta pa činjenica da je u zemljišnoj knjizi upisana opštenarodna imovina, bez upisanog nosioca nekih od svojinskih prava nije pravno relevantna, zbog čega su pogrešni navodi tužioca da upis opštenarodne imovine podrazumijeva da je Grad nosilac određenih prava u okviru prava	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 032830 23 Uvp

		korištenja (pravo raspolaganja, pravo upravljanja ili korištenja) iako nije upisan ni sa jednim od ovih prava.	
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Uspostavljanje pravnog jedinstva zemljišta i zgrade	Obaveza plaćanja naknade propisana je u korist vlasnika zemljišta, a Grad B., nije vlasnik zemljišta određenog za redovnu upotrebu objekta u korist zainteresovanog lica, pa mu ne pripada nikakva naknada, a nije dostavio nijedan dokaz iz kojeg bi se moglo utvrditi da je Grad B. vlasnik zemljišta.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 031605 23 Uvp
POREZI, DOPRINOSI I TAKSE	Prinudna naplata	U situaciji kada je tužilac poreski račun za porez na nepokretnosti za poresku 2020. godinu, primio 3. avgusta 2020. godine, uplatu po tom poreskom računu u cjelokupnom iznosu, izvršio 7. avgusta 2020. godine i na uplatnici jasno naznačio da se uplata odnosi na plaćanje poreza na nepokretnosti za poresku 2020. godinu, tuženi nije mogao ovu uplatu drugačije tretirati, već samo onako kako je tužilac to naznačio na uplatnici.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 031589 23 Uvp
POREZI, DOPRINOSI I TAKSE	Porez na dobit	Pravilno je zaključivanje poreskih organa da se iznos koji je tužilac knjižio na konto 5509 - ostale neproizvodne usluge, ne može priznati na teret rashoda, jer tužilac nije prezentovao vjerodostojne knjigovodstvene isprave na osnovu koje bi se na nesumnjiv način moglo utvrditi da su troškovi različitih naknada koje je tužiocu u zbirnom iznosu fakturisao osnivač strano pravno lice (tri fakture), stvarno nastali i da su kao takvi vezani za poslovnu djelatnost tužioca.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 031243 23 Uvp
POREZI, DOPRINOSI I TAKSE	Porez na dobit	Prilikom utvrđivanja poreske osnovice za plaćanje poreza na dobit, obračunate kamate i pripadajući troškovi po osnovu zajma i kredita, mogu se priznati na teret rashoda, samo ako su vezani za zajmove i kredite koji se uzimaju za obavljanje poslovne djelatnosti.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 031243 23 Uvp
POREZI, DOPRINOSI I TAKSE	Porez na nepokretnosti/imo vinu	Kako je tužilac uplatnicom od 30.11.2020. godine dokazao da je izmirio svoju obavezu po poreskom računu za porez na nepokretnosti za 2020. godinu, proizlazi da je Poreska uprava bila dužna da izvrši preknjižavanje pogrešne uplate i bez zahtjeva tužioca kao poreskog obveznika zato što je na uplatnici navedeno da se plaća upravo taj porez na nepokretnosti za 2020. godinu, pri čemu je tužilac u rubrici „svrha uplate“ naveo da plaća porez na nepokretnosti za 2020. godinu, pa iako je u rubrici broj poreskog obveznika naveo svoj raniji rezidentni broj koji je poništen 2017. godine, a propustio je da navede svoj sadašnji važeći nerezidentni broj, pa kako Poreska uprava u evidenciji ima	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 031591 23 Uvp

		oba poreska broja bila je dužna da izvrši preknjižavanje pogrešne uplate po službenoj dužnosti.	
IMENOVANJE/R AZRJEŠENJE	Imenovanje i razrješenje javnih direktora i preduzeća i ustanova	Neosnovan je i prigovor da zainteresovano lice koje je imenovano za direktora Centra ne ispunjava posebne uslove koji su navedeni u konkursu, a to je uslov da prijavljeni kandidat ima „najmanje 3 godine radnog iskustva na poslovima kulture i informisanja“, jer je nakon obavljenog intervjua i uvida u priloženu dokumentaciju (potvrda JU Srednjoškolski centar u F. i odluka o imenovanju Upravnog odbora Udruženja roditelja „P.“) Komisija za izbor zaključila da samo radno mjesto profesora srpskog jezika obuhvata i poslove iz oblasti informisanja, budući da je kao profesor, odnosno voditelj đaka na takmičenjima vršila informisanje prema nadležnim institucijama (direktor, ministarstvo prosvjete i kulture te uopšte isticanje obavještenja o radu). Imenovana je predsjednik Upravnog odbora Udruženja roditelja „P.“, čime je dokazala da se bavi rukovodnim i organizacionim poslovima, što je sve u prilog zaključku da ima iskustvo iz oblasti rada u kulturi i traženo iskustvo iz oblasti informisanja, a posjeduje organizacione i rukovodne sposobnosti.	Vrhovni sud Republike Srpske 15 0 U 005516 23 Uvp
Upravni spor	Obaveznost presude	U izvršenju presude, sud je ponovo razmotrio razloge tuženog za nepostupanje detaljno opisane u obavještenju od 29.8.2023. godine i s obzirom da se odnose na radnje koje su prethodile donošenju upravnog akta, a po ocjeni suda su bile neophodne da bi se činjenično stanje u potpunosti i pravilno raspravilo, sud je razloge tuženog pravilno našao opravdanim, a što je jedan od razloga za odbijanje zahtjeva podnosioca za donošenje rješenja, a tu je i činjenica da je akt u izvršenju presude od strane tuženog bio donesen prije ranijeg odlučivanja suda, pa su već tada prestali da postoje razlozi za donošenje novog akta u izvršenju navedene presude.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 034638 24 Uvp 2
Upravni postupak			
STRANKA NJENO ZASTUPANJE	Stranka	S obzirom da tužiteljica nije poštovala mjere koje se odnose na zaštitu zdravlja stanovništva u vrijeme pandemije, to nije ni došlo do povrede prava iz Zakona o trgovini i Zakona o zaštiti potrošača, jer su trgovci bili dužni poštovati mjere i propise koji se odnose na zaštitu zdravlja stanovništva, a u slučaju nepoštovanja ovih mjera kontrolni organi su dužni izreći kaznu ne samo licu koje krši ove propise (ovdje tužiteljici) već i trgovcu koji nije postupio u skladu sa mjerama i propisima za suzbijanje širenja virusa Korona, pa u konkretnom slučaju nije ni ostvaren poslovni odnos tako da, u ovom slučaju,	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 031649 23 Uvp

		pošto je tužitelji onemogućen ulazak u trgovačku radnju, nije ni došlo do postupka u kojem bi se tužiteljica pojavila kao stranka, zbog čega je osporeni akt kojim je njena žalba odbačena zakonito donesen.	
RJEŠENJE	Dispozitiv Obrazloženje	Postojali su razlozi za poništenje zaključka prvostepenog organa o ispravci greške, kada isti sadrži takve nedostatke da se njegova zakonitost ne može ispitati, odnosno kada je isti nerazumljiv, jer se ne zna šta čini dispozitiv, a šta obrazloženje istog, budući da je na tri mjesta navedena riječ „obrazloženje“ iako je zakonom propisano da akt ima jedno obrazloženje koje mora biti odvojeno od dispozitiva.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 032325 23 Uvp
Upravni spor	Troškovi postupka	Ako u predmetu upravnog postupka nema podataka (dokaza) da je punomoćnik tužioca vršio uvid u upravni spis, to tužiocu ne pripada ova naknada u vrijednosti od 60,00 KM, a koji iznos je nižestepeni sud pogrešno uračunao u troškove upravnog spora.	Vrhovni sud Republike Srpske 13 0 U 006954 22 Uvp
OSNOVNA NAČELA Zahtjev za preispitivanje/vanredno preispitivanje sudske odluke	Supsidijarna primjena zakona Zahtjev za preispitivanje sudske odluke	Za donošenje rješenja po pravu nadzora u postupku indirektnog oporezivanja, supsidijarno se primjenjuje Zakon o upravnom postupku BiH iz razloga što Zakonom o postupku indirektnog oporezivanja navedeni pravni lijek nije propisan.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 045291 24 Uvp
Žalba	Rješavanje drugostepenog organa po žalbi	Ukoliko je u istoj upravnoj stvari već jednom poništeno prvostepeno rješenje, a prvostepeni organ nije u svemu postupio po drugostepenom rješenju, drugostepeni organ će poništiti novodoneseno prvostepeno rješenje i sam riješiti upravnu stvar.	Vrhovni sud Federacije BiH 10 0 U 005622 24 Uvp 7
Žalba	Rješavanje drugostepenog organa po žalbi	Iz razloga očigledne povrede materijalnog zakona (član 248 stav 2 ZOUP), kao što je slučaj u ovoj upravnoj stvari, kada se takav propust utvrdi u postupku po žalbi, tada izmjena rješenja može imati samo dejstvo ukidanja, tj. za ubuduće, a ne retroaktivno, jer je prvostepenim rješenjem tužiocu utvrđen status RVI i pravo na ličnu invalidninu, dakle konstituisano pravo, pa nema mjesta retroaktivnom dejstvu novodonesenog rješenja. U konkretnom slučaju to bi značilo da tuženi može povodom žalbe izmijeniti rješenje i	Vrhovni sud Republike Srpske 12 0 U 009126 24 Uvp

		odlučiti tako da tužiocu utvrdi prestanak utvrđenog prava sa danom donošenja rješenja (ako su ispunjeni zakonski uslovi), a ne može kao u osporenom aktu odbiti zahtjev tužioca.	
POSEBNI SLUČAJEVI PONIŠTAVANJA, UKIDANJA I MIJENJANJA RJEŠENJA	Poništavanje rješenja po pravu nadzora	Ne stoji prigovor tužioca da je istekao rok od 5 godina iz odredbe člana 249. stav 3. ZOUP za poništenje rješenja po pravu nadzora, po članu 248. stav 1. toga zakona, jer je rješenje koje je bilo predmet preispitivanja doneseno 14.06.2021. godine, pa se rok od 5 godina računa od dana konačnosti tog rješenja, koje rješenje je bilo na snazi i proizvodilo dejstvo u vrijeme sprovođenja postupka preispitivanja po pravu nadzora, a ne rješenja od 14.09.2016. godine. Kako je osporeni akt donesen dana 18.04.2022. godine to je očigledno da rok od 5 godina nije istekao, pa su bili ispunjeni uslovi za donošenje rješenja po pravu nadzora u smislu odredbe člana 248. stav 1. tačka 1. ZOUP	Vrhovni sud Republike Srpske 14 0 U 005401 23 Uvp
POSEBNI SLUČAJEVI PONIŠTAVANJA, UKIDANJA I MIJENJANJA RJEŠENJA	Oglašavanje rješenja ništavim	Kada sud utvrdi da su osporeni i prvostepeni akti ništavi, svojom odlukom će te akte poništiti (a ne oglasiti ništavim) i to samo ako je to tužbom traženo	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 039604 24 Uvp
POKRETANJE POSTUPKA I ZAHTJEVI STRANAKA	Pokretanje disciplinskog postupka	Mogućnost (i obaveza) suda da pokrene disciplinski postupak protiv odgovornog lica ako nadležni organ poslije poništenja upravnog akta ne donese novi upravni akt u propisanom roku ili ga donese protivno primjedbama suda zasnovana je na načelu obaveznosti sudskih presuda propisanih članom 3. Zakona o upravnim sporovima, ali uz uslov propisan u citiranoj odredbi člana 58. navedenog Zakona - kada nadležni organ poslije poništenja upravnog akta ne donese novi upravni akt u propisanom roku ili ga donese protivno primjedbama suda.	Vrhovni sud Federacije BiH 05 0 U 000638 21 Uvp 3
UPRAVNI SPOR			
Postupak	Odgoda/odlaganje izvršenja upravnog akta	U postupcima javnih nabavki, kada se pojavi različita zakonska regulativa kod rješavanja nekog pitanja, a to pitanje je regulisano Zakonom o javnim nabavkama, isto će se riješiti prema odredbama tog Zakona koji je u ovim postupcima javnih nabavki lex specialis.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 046034 23 Uvp 2

Tužba	Tužba zbog nedonošenja rješenja	Tužilac koji ima interes da učestvuje u upravnom postupku, a koji je propustom donosioca akta eventualno onemogućen da učestvuje u istom, ima samo mogućnost da podnese prijedlog za ponavljanje tog upravnog postupka prema uslovima propisanim odredbama Zakona o opštem upravnom postupku, a ne tužbu kako je to učinio u konkretnom slučaju.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 036219 24 Uvp
Tužba	Podnošenje tužbe	Tužilac koji ima interes da učestvuje u upravnom postupku, a koji je propustom donosioca akta eventualno onemogućen da učestvuje u istom, ima samo mogućnost da podnese prijedlog za ponavljanje tog upravnog postupka prema uslovima propisanim odredbama Zakona o opštem upravnom postupku, a ne tužbu kako je to učinio u konkretnom slučaju.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 031432 23 Uvp
EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA I OSNOVNIM SLOBODAMA			
EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA I OSNOVNIM SLOBODAMA	Član 6 - Pravo na pravično suđenje	Na osnovu odredbe člana 6 stav 1 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda svako prilikom utvrđivanja njegovih građanskih prava ili obaveza... ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom ustanovljenim zakonom, pa uskraćivanje tužiocu prava na sudsko preispitivanje odluka internih organa predstavlja povredu prava na pristup sudu kao jednog od segmenata prava na pravično suđenje. Iz navedenih raloga nižestepeni sud nije mogao odbaciti tužbu tužioca pozivom na odredbu člana 22 tačka 2 Zakona o upravnim sporovima, već je trebao odlučiti da li je tužba osnovana ili nije, budući da se stranci mora omogućiti sudsko preispitivanje odluka donesenih od strane organa u slučajevima kada odlučuju o građanskim pravima i obavezama, kao što je ovdje slučaj.	Vrhovni sud Republike Srpske 12 0 U 008867 23 Uvp